

**ÇOCUKLARA KELEPÇE
TAKILMASI DURUMUNDA
AVUKATLAR İÇİN BİLGİ
NOTU**

**İSTANBUL BAROSU ÇOCUK HAKLARI
MERKEZİ**

Çocuklara kelepçe takılması yasaktır.

(ÇKK m.18; Yakalama,
Gözaltına Alma, İfade Alma Yön. m.19/10,
Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun m.50)

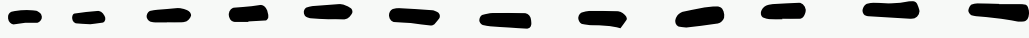
Çocuklara keyfi veya caydırıcı amaçla kelepçe takılması, kötü muamele kapsamına girer ve hukuka aykırıdır.

(Anayasa m.17, TCK m.94-96)

Kelepçe takılması halinde derhal tutanak tutulmalı ve avukatlar tarafından kayıt altına alınmalıdır.

Tutanakta hukuka aykırı bir durum varsa imza atmaktan kaçınılmalı ve itiraz şerhi koyarak ayrı bir beyan yazılmalıdır.

Kelepçe Takılması Durumunda Avukatın Yapması Gerekenler:

Çocuk Koruma Kanunu'na göre çocuklara kelepçe, zincir ve benzeri aletler takılması açıkça yasaklanmıştır. (ÇKK m. 18)

Çocuğa kelepçe takılması söz konusu ise derhal itiraz ediniz ve kelepçenin çıkarılmasını talep ediniz. (CMK m.147, 148, ÇKK m.15)

Hukuka aykırı kelepçe uygulaması varsa, kolluk amirine ve savcılığa şikayette bulununuz. Bu durumun sorgu işleminde devam etmesi halinde, sulh ceza hakimliğine; kovuşturma aşamasında karşınıza çıkması halinde ise ilgili mahkemeye durumu bildirerek hak ihlalinin kayıtlara geçmesini sağlayınız. (CMK m.160, TCK m.94-96)

Çocuğa uygulanan hukuka aykırı kelepçe işlemi ile ilgili olarak mümkünse vakit kaybetmeksizin adli tıbbi değerlendirme içeren bir sağlık raporu aldirarak yaptığınız tüm bildirimlerinize bu raporu ekleyiniz.

Çocukta fiziksel bir iz olup olmadığını kontrol ediniz ve çocuğa da sorunuz. Çocuk, kelepçelenmesi dışında başkaca **bir kötü muameleye maruz kaldıysa bunlar hakkında da derhal adli tıbbi değerlendirme içeren bir sağlık raporu aldirarak savcılığa suç duyurusunda bulununuz.**

Çocuğun ailesi veya yakınlarına durum hakkında bilgi verilmesini sağlayınız. Çocuğu suça azmettirdiğinden veya istismar ettiğinden şüphelenilen yakınları bu kuralın istisnasıdır. Çocuk koruyucu ve destekleyici tedbirlere ihtiyaç duyuyorsa, ilgili birimlere başvurunuz. (ÇKK m. 5-9, 31, CMK m.95)

Çocuklara kelepçe takılması kanunda açıkça yasak olduğundan hukuka aykırıdır. Bu yüzden raporladığınız olaydaki ilgili polis veya jandarma görevlileri hakkında idari ve cezai soruşturma talep ediniz. Ayrıca, ilgili baronun Çocuk Hakları Merkezi'ne de bildirimde bulununuz.

Tutanakta Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar:

Tutanak, aşağıdaki hususlar dikkate alınarak ayrıntılı bir şekilde düzenlenmelidir:

- **Çocuğun adı, yaşı ve yakalama-gözaltına alınma saati, yeri**
- **Kelepçenin türü:** (Düz mü, ters mi takıldı? Plastik kelepçe mi, metal kelepçe mi?)
- **Kolluğun kelepçe takılma nedenine ilişkin gerekçesi:** Örneğin: Kaçma şüphesi, kendine veya başkalarına zarar verme riski, personel eksikliği vb. mi? Kelepçeyi uygulayan ya da bu talimatı veren kişilerin beyanlarına yer veriniz.
- **Kelepçenin takılma süresi:** Ne zaman takıldı, ne zaman çıkarıldı? Kesintisiz mi takıldı?
- **Kelepçe nedeniyle çocuğun maruz kaldığı durum:** Fiziksel zarar gördü mü? (Kızarıklık, morluk, renk değişikliği, iz, kesi, vb. Bunları çocuğun rızası ile fotoğraflamanız ispat açısından önemli.)
Psikolojik olarak nasıl etkilendi? Çocuğun bu konudaki beyanlarına yer veriniz.

- **Kelepçeyi takan kolluk görevlilerinin kimlik bilgileri ve sicil numaraları** (Bunlara erişilememesi halinde görevli oldukları birim, gün ve saat bilgisi ile eşkal bilgileri gibi onları belirlenebilir kılacak bilgilere yer veriniz.)
- **Varsa tanıkların beyanları** (Diğer kolluk görevlileri, avukatlar, sağlık personeli, gözaltı merkezindeki yetkililer vb.)
- **Çocuğun ve avukatının beyanları:** Çocuk kelepçeyle ilgili bir şikayette bulduysa bu bilgiye de yer veriniz.
- **Misilleme riski görüyorsanız bunun sebepleri ve önerdiğiniz önlemler:** Çocuğun kelepçeyi uygulayan kolluk görevlilerinin bu ve benzeri muamelelerine daha ne kadar maruz kalacağını ve buradan nereye gönderileceğini gözeterek riski değerlendiriniz ve varsa önerinizi getiriniz.

TUTANAK ÖRNEĞİ

Çocuk Koruma Kanunu Madde 18 - Çocuklara zincir, kelepçe ve benzeri aletler takılamaz. Ancak; zorunlu hallerde çocuğun kaçmasını, kendisinin veya başkalarının hayat veya beden bütünlükleri bakımından doğabilecek tehlikeleri önlemek için kolluk tarafından gerekli önlem alınabilir.

İşbu tutanak, herhangi bir adli süreçte bir çocuğa kelepçe takılmasının ve dolayısıyla çocuk haklarına ve hukuka aykırılığın raporlanması amacıyla hazırlanmıştır.

Tarih :

Yer :

Olay : *(Mümkünse çocuğun ismi, yaşı, TC kimlik numarası, yakalama-gözaltına alınma saati ve yeri, kelepçeli tutulma uygulamasına dair ayrıntılı tanıklığınız, çocuğun ve varsa tanıkların beyanları, kelepçelenme şekli ve süresi, kelepçe nedeniyle çocuğun maruz kaldığı durum, kelepçeyi takan kolluk görevlilerinin kimlik bilgileri ve sicil numaraları, bunlara erişilememesi halinde görevli oldukları birim,gün ve saat bilgisi ile eşgal bilgileri gibi onları belirlenebilir kılacak bilgi, bu ihlale müdahale ettiğinizde yapılan işlemler dahil olayı aydınlatacak bilgilere yer veriniz.)*

Çocuğu temsil eden avukat siz değilseniz çocuğun avukatının bilgileri:

- o Çocuğun avukatı benim.
- o Çocuğun avukatı
- o Çocuk avukatını bilmiyor.
- o Avukatı yok/henüz atanmamış.(Avukat atamasının ne olduğu ve nasıl yapıldığına ilişkin çocuğa bilgilendirme yaptınız mı?)

Çocuğun bulunduęunuz yerdeki işlemden sonra nereye götürüleceęini biliyor musunuz?

- o Hayır
- o Evet.

Çocuk ailesine haber vermenizi istiyorsa iletişim bilgileri:

.....

Çocuğun müdahaleniz dolayısıyla misilleme riski altında olduğunu düşünüyorsanız sebebini ve önerinizi aktarınız:

Tutanak Tanıklarının imzaları

Ekler: (varsa çocuğun üstün yararını koruyacak şekilde edindiğiniz kelepçeli uygulama görsellerinin ya da ispata yarayacak delillerin neler olduğunu tutanakta da belirtmeyi unutmayınız ve tutanağa ekleyiniz)

ÇOCUKLARA KELEPÇE TAKILAMAZ!

İSTANBUL BAROSU ÇOCUK HAKLARI MERKEZİ

Katkı sunanlar: Av. Kardelen Ateşci, Av. Arife Cambul, Av. Sıla Çamur, Av. Selmin Cansu Demir,
Av. Tuba Özel, Av. Cansu Şekerci.

Yayıncıdan Sorumlu Yönetim Kurulu Üyeleri: Av. Yelda Koçak Urfa, Av. Hürrem Sönmez.

Tasarım: Dilek Aydın.

Yayın Tarihi: 2025. İstiklal Cad. Orhan Adli Apaydın Sok. No: 2 Beyoğlu-İst., Tel: (0212) 393 07 00
www.istanbulbarosu.org.tr / dergi@istanbulbarosu.org.tr

İstanbul Barosu Çocuk Hakları Merkezi tarafından hazırlanan broşürün tüm hakları saklıdır.